

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา¹

Factors Affecting Participation in the Administration of Khohong Credit Union Cooperative Limited, Hat Yai District, Songkhla Province

อัสวเทพ ศุภเจริญกุล², เกษตรชัย และหิมี³

Asawatep Suphajaroenkool², Kasetchai Laeheem²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ เพื่อวิเคราะห์การทดสอบไค-สแควร์ และวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบสองตัวเลือก

ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด มีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ร้อยละ 46.68 โดยอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก รายได้ของครอบครัวต่อปี จำนวนบุคคลในครอบครัว และความรู้ด้านสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีสามตัวแปร ได้แก่ 1) ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 2) รายได้ของสมาชิกต่อปี และ 3) ความรู้ด้านสหกรณ์ ซึ่งโอกาสที่สมาชิกจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ในระดับสูง ได้แก่ ผู้ที่เป็นสมาชิกมากกว่า 2 ปี (3.06 เท่า) สมาชิกที่มีรายได้ครัวเรือนต่อปี 450,001 บาทขึ้นไป 250,001-450,000 บาท และ 150,001-250,000 บาท (2.60, 2.62 และ 1.94 เท่า ตามลำดับ) สมาชิกที่มีความรู้ด้านสหกรณ์ระดับมากและระดับปานกลาง (3.87 และ 2.43 เท่าตามลำดับ)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม ความรู้ด้านสหกรณ์ การบริหารงานสหกรณ์

¹ งานวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งในรายวิชาปฏิบัติการวิจัยทางสังคมศาสตร์ชั้นสูง

² นักศึกษาปริญญาเอก, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, สงขลา 90110 โทรศัพท์ 087-8991413 E-mail: asawatep.psu@gmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹ This research in Partial Fulfillment of the Course of practicum in advanced social science research

² Ph.D. Student in Human and Social Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Thailand

³ Associate Professor Department of Educational Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Thailand

Abstract

The purpose of this study was to examine the factors that affected participation in the administration of Khohong Credit Union Cooperation Limited, Hat Yai District, Songkhla Province. Data were collected from 377 subjects and analyzed using the R program to perform a chi-square test and binomial logistic regression analysis.

The study found that 46.68 percent of the members of Khohong Credit Union Cooperative Limited participated in the administration of the cooperative. Educational level, length of membership, annual household income, and knowledge about cooperatives were found to be associated with participation in the administration at a statistically significant level of 0.001. Three factors found to be significantly associated with administrative participation of the cooperative at level 0.001 were 1) length of membership 2) annual household income and 3) knowledge about cooperatives. Members with a membership length of more than two years had 3.06 times the opportunity to have participation at a high level of administration. Members with an annual household income in the ranges of 450,001 Baht or more, 250,001-450,000 Baht, and 150,001-250,000 Baht had opportunities to participate in the administration at 2.60, 2.62, and 1.94 times, respectively. Members with knowledge about cooperatives at a high level and a low level had opportunities to participate in the administration at 3.87 and 2.43 times, respectively.

Keywords : participation, knowledge about cooperatives, cooperative administration

บทนำ

สหกรณ์เป็นองค์การนิติบุคคลที่มีสมาชิกสมัครใจเข้าร่วมดำเนินการ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายใต้อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ สหกรณ์ได้ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกในระหว่างศตวรรษที่ 18-19 ซึ่งได้เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมขึ้นในยุโรป โดยการนำเอาเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงานคน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ คือ เกิดภาวะการว่างงานและเศรษฐกิจตกต่ำ การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เริ่มต้นจากประเทศอังกฤษส่งผลให้ชาวอังกฤษต้องประสบกับปัญหาความเดือดร้อนอย่างมากมาจากการที่นายทุนใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน จึงได้มีการปลดคนงานออกจากโรงงาน สภาพสังคมทั่วไปมีการแบ่งชนชั้นออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนายทุนและทางฝ่ายกรรมกร นายทุน

พยายามแสวงหากำไรจากการลงทุนมากที่สุดโดยการเอารัดเอาเปรียบฝ่ายกรรมกรทุกวิถีทาง จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในครั้งนั้นบรรดากรรมกรที่ถูกบีบคั้นทั้งหลายจึงเริ่มแสวงหาหนทางที่จะปลดปล่อยความทุกข์ยากของพวกตนโดยการร่วมมือกันระหว่างผู้ที่เดือดร้อนให้รู้จักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้คิดค้นวิธีการที่เรียกว่า “การสหกรณ์” โดย โรเบิร์ต โอเวน ชาวอังกฤษ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ให้กำเนิดการสหกรณ์ขึ้นในโลกและได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการสหกรณ์ โดยสอนให้ชาวบ้านรู้จักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อจัดปัญหาความเดือดร้อน โดยสหกรณ์สมาคมแห่งแรกที่ดำเนินการประสบผลสำเร็จและเป็นแบบฉบับของโลกก็คือ ร้านสหกรณ์แห่งเมืองรอซเดล ประเทศอังกฤษ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2387 (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2560; อัครเทพ ศุภเจริญกุล

และอุทัย ปริญาสุทธีรัตน์, 2557)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยังมีอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก แต่ในทางตรงกันข้าม บทบาทความสำคัญของเกษตรกรที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศ การดำรงชีวิตของเกษตรกรไทยในปัจจุบันยังต้องประสบปัญหาต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจน ปัญหากรรมสิทธิ์ในที่ดิน ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนและหนี้สิน ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างและการดำเนินงานทางการตลาด ปัญหาถูกเอารัดเอาเปรียบทางด้านผลผลิต จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงความรู้ อาชีพและรายได้ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต จึงได้มีการรวมกลุ่มกันในรูปของสหกรณ์เพื่อสร้างพลังและความเข้มแข็งให้กับกลุ่มในการเจรจาต่อรองหรือดำเนินการทางธุรกิจ ซึ่งรูปแบบของสหกรณ์นี้เป็นแนวทางหลักในการช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม (ธาริกานต์ ธนัญชยะกุล, 2556; จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ และจุฑาทิพย์ พหลภาคย์, 2557)

แนวทางการรวมกลุ่มในรูปสหกรณ์ก่อให้เกิดพลังและความเข้มแข็งในการดำเนินงานทางธุรกิจซึ่งเป็นหนทางการแก้ปัญหาที่มีใช่เพียงการแก้ปัญหาเพียงในกลุ่มสมาชิกเท่านั้น แต่ยังส่งผลไปถึงภาพรวมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย ดังตัวอย่างเช่น การจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนคองหงส์ จำกัด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา เป็นอีกหนึ่งสหกรณ์ที่เกิดจากการรวมกลุ่มของคนในชุมชนในการร่วมกันบริหารจัดการ และดำเนินธุรกิจต่างๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อความอยู่ดี มีสุขของ

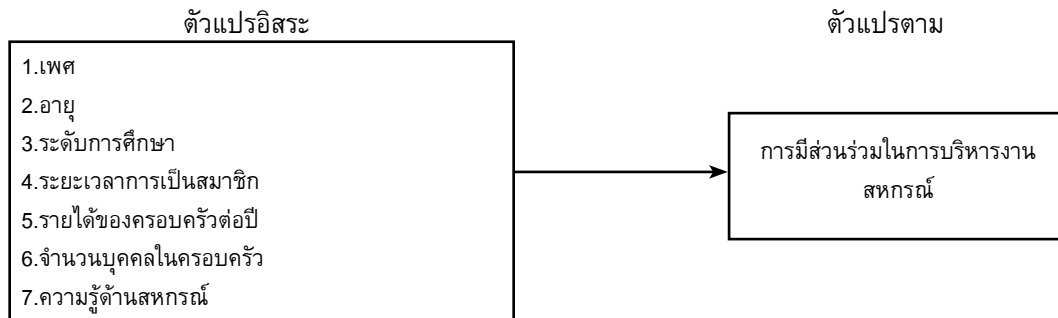
สมาชิก และเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งให้กับชุมชน แต่ในการดำเนินงานสหกรณ์ให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารงานสหกรณ์ เพราะสมาชิกคือเจ้าของสหกรณ์ ดังนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานสหกรณ์

จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนคองหงส์ จำกัด พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการบริหารงานและการเข้าร่วมกิจกรรมของสหกรณ์อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 41 ด้วยปัญหาและความสำคัญของการมีส่วนร่วมดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจ และคิดว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนคองหงส์ จำกัด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งต่อไปและพัฒนาส่งเสริมให้สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิก

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด จำนวน 6,365 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 377 คน โดยการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 และที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบบังเอิญ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกที่มติดติดต่อใช้บริการที่สำนักงานสหกรณ์ในช่วงวันทำการ และเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากการลงพื้นที่เยี่ยมกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ จนครบตามจำนวน 377 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามของ วิลลิก สุขุมิ (2555) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจรวมกันซื้อของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น .8176 โดยได้เลือกใช้เพียงบางด้านและได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงานแล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลถึงประธานกรรมการสหกรณ์ โดยแบ่งวิธีการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 วิธี ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกที่มาติดต่อใช้บริการที่สำนักงานสหกรณ์ ตั้งแต่เดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ 2560 โดยให้สมาชิกตอบแบบสอบถามในระหว่างที่รอทำธุรกรรมกับสหกรณ์
2. เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากการลงพื้นที่เยี่ยมกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ในครั้งที่สหกรณ์จัดประชุมกลุ่มสมาชิก จนครบตามจำนวน 377 ชุด
3. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประธานกรรมการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และคณะกรรมการบริหารกลุ่มสมาชิก จำนวน 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ (R Program) โดยวิเคราะห์หาข้อมูลสถิติบรรยายเพื่อสรุปลักษณะของกลุ่มข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วม โดยการใช้การทดสอบไค-สแควร์ และหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ โดยใช้การถดถอยลอจิสติก และอัตราส่วนออด

การวัดตัวแปร

1. การวัดตัวแปรความรู้ด้านสหกรณ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลงค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-score) หลังจากแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกำหนดจุดตัดคือ ถ้าคะแนนมาตรฐานต่ำกว่า -1.00 แสดงว่าอยู่ในระดับน้อย -1.00 ถึง 1.00 แสดงว่าอยู่ในระดับปานกลาง และ 1.01 ขึ้น แสดงว่าอยู่ในระดับมาก

2. ตัวแปรเกณฑ์ โดยการนำผลจากแบบสอบถามที่ได้มารวมคะแนน แล้วนำไปหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลงค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนมาตรฐาน หลังจากนั้นแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ถ้าคะแนนมาตรฐานต่ำกว่า 0 แสดงว่าไม่มีส่วนร่วม และถ้าคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 1 ขึ้นไป แสดงว่ามีส่วนร่วม

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิก มี 6 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ด้านสหกรณ์ และระยะเวลาการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิก ที่ระดับ .001 รายได้ในครัวเรือนต่อปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิก ที่ระดับ .01 และ อายุ ระดับการศึกษา และจำนวนบุคคลในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิก ที่ระดับ .05 ในขณะที่ เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วม		รวม	P-value
	ไม่มี	มี		
เพศ				0.304
ชาย	55.2	44.8	35.54	0.581
หญิง	52.3	47.7	64.46	
อายุ				11.211*
ต่ำกว่า 31 ปี	61.3	38.7	16.45	0.0249
31-40 ปี	61.3	38.7	19.89	
40-50 ปี	52.1	47.9	24.93	
51-60 ปี	38.6	61.4	22.02	
60 ปีขึ้นไป	57.1	62.9	16.71	
ระดับการศึกษา				17.820**
ประถมศึกษา	70.5	29.5	20.69	0.001
ม.1-3	54.9	45.1	13.53	
ม.4-6/ เทียบเท่า	50	50	18.57	
อนุปริญญา/หรือเทียบเท่า	60	40	13.26	
ป.ตรี ขึ้นไป	41.4	58.6	33.95	

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ การมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วม		รวม	P-value
	ไม่มี	มี		
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก				20.192***
ต่ำกว่า 2 ปี	69.2	30.8	34.48	
2 ปี ขึ้นไป	44.9	51.1	65.52	
รายได้ในครัวเรือนต่อปี				17.582**
ต่ำกว่า 150,001	70.4	29.6	25.99	
150,001-250,000	53	47	26.53	
250,001-450,000	44.6	55.4	22.02	
450,001 ขึ้นไป	43.8	56.2	25.46	
จำนวนบุคคลในครอบครัว				8.450*
ต่ำกว่า 3 คน	62.8	37.2	38.46	
3-4 คน	47.2	52.8	42.71	
5 คนขึ้นไป	47.9	52.1	18.83	
ความรู้ด้านสหกรณ์				32.693***
น้อย	75	25	28.65	
ปานกลาง	52.4	47.6	27.32	
มาก	39.8	60.2	44.03	

* P < .05 ** P < .01 *** P < .001

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 มีทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) รายได้ในครัวเรือนต่อปีของสมาชิก 2) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ และ 3) ความรู้ด้านสหกรณ์ โดยผู้ที่เป็นสมาชิกมากกว่า 2 ปีขึ้นไป มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์มากกว่าผู้ที่ เป็นสมาชิกต่ำกว่า 2 ปี 3.06 เท่า (95% CI 1.90-4.98) สมาชิกที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อปี 250,001-450,000 บาท มีโอกาส 2.62 เท่า (95%CI 1.36-5.06) สมาชิกที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อปี 450,001 บาทขึ้นไป มีโอกาส 2.62 เท่า (95% CI 1.37-4.95)

และสมาชิกที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อปี 150,001-250,000 บาท มีโอกาส 1.94 เท่า (95%CI 1.03-3.64) สูงกว่าสมาชิกที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อปีต่ำกว่า 150,001 ที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ และสมาชิกที่มีความรู้ด้านสหกรณ์ในระดับมาก มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ 3.87 เท่า (95% CI 2.20-6.82) และสมาชิกที่มีความรู้ด้านสหกรณ์ในระดับปานกลางมีโอกา สที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ 2.43 เท่า (95% CI 1.32-4.47) เมื่อเทียบกับสมาชิกที่มีความรู้ด้านสหกรณ์น้อย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รูปแบบสุดท้ายของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์
เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด อำเภอกุดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม	OR	95 % CI	Std.Error	P-value
รายได้ในครัวเรือนต่อปี				0.009
ต่ำกว่า 150,001	0			
150,001-250,000	1.94	(1.03,3.64)	0.32	0.004
250,001-450,000	2.62	(1.36,5.06)	0.34	0.004
450,001 ขึ้นไป	2.60	(1.37,4.95)	0.33	0.000
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก				0.000
ต่ำกว่า 2 ปี	0			
2 ปี ขึ้นไป	3.06	(1.90,4.98)	0.25	0.000
ความรู้ด้านสหกรณ์				0.000
น้อย	0			
ปานกลาง	2.43	(1.32,4.47)	0.31	0.004
มาก	3.87	(2.20,6.82)	0.29	0.000

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 มีทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) รายได้ในครัวเรือนต่อปีของสมาชิกที่มีรายได้ครัวเรือนต่อปี ตั้งแต่ 250,001 – 450,000 บาท 2) สมาชิกสหกรณ์มีความรู้ด้านสหกรณ์ในระดับมาก และ 3) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป จะมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ในระดับมากเพราะผู้ที่เป็นสมาชิกตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะผ่านการอบรมหลักสูตรอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ และจะมีความรู้ด้านสหกรณ์ มีความเข้าใจในการดำเนินงานของสหกรณ์ ส่งผลให้มีความรู้สึกหวงแหนในสหกรณ์ที่ตนเองเป็นเจ้าของร่วมกันตามหลักการสหกรณ์ ข้อที่ 5 การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศ สหกรณ์พึงให้การศึกษและการฝึกอบรมแก่สมาชิก ผู้แทนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดการมีส่วนร่วม

ของ Erwin (1976) ที่กล่าวถึงการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ว่าเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ธรรมรัตน์ อรุณสินประเสริฐ (2554) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ และระยะเวลาของการเป็นสมาชิก ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ ทิพวัล มลิแสง (2553) พบว่า รายได้ในครัวเรือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก โดยรวมมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับ พบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ในครัวเรือน มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ อายุ ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก ไม่แตกต่างกัน และวิศรุต บำรุงศรี (2550) พบว่า อายุ และราย

ได้ในครัวเรือนต่อปีของสมาชิก ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก

ทั้งนี้ วิไล ขัตติมะ (2556) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในธุรกิจรับฝากเงิน ได้แก่ รายได้ในครัวเรือนต่อปี ธุรกิจสินเชื่อ ได้แก่ รายได้ และรายจ่ายในครัวเรือนต่อปี และธุรกิจรวบรวมผลิตผล ได้แก่ ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก รายได้ในครัวเรือนต่อปี เพ็ญศรี อิ่มใจ (2550) พบว่า ปัจจัยพื้นฐานของสมาชิก ด้านอายุ รายได้ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 Mahazril Aini Y, Hafizah H.A.K and Zuraini Y (2012) ศึกษาพบว่า การมีความรู้ด้านสหกรณ์มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานสหกรณ์ และธัญวัลย์ กล้ารอด (2550) พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ในครัวเรือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

1.1 จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิก ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านรายได้ในครัวเรือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และความรู้ด้านสหกรณ์

ดังนั้น สหกรณ์ควรส่งเสริมด้านอาชีพ หรือวางแผนงานด้านการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้กับสมาชิกสหกรณ์ เพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก

1.2 สหกรณ์ควรจัดอบรมความรู้ด้านสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ เพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์เครดิตยูเนียนอื่น เพื่อเปรียบเทียบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ เหมือนกันหรือแตกต่างกัน เพื่อนำผลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสหกรณ์ต่อไป

2.2 ควรศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่นๆ ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ เช่น บริบททางสังคม การกำเนิดของสหกรณ์ นโยบายของรัฐ การเมืองภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2560). *อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์*. วันที่ค้นข้อมูล 13 กุมภาพันธ์ 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.cpd.go.th>.
- จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ และจุฑาทิพย์ พหลภาคย์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรในเขตพื้นที่ภาคกลาง. *เศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 1(1), 4-15.
- ทิพวัล มลิแสง. (2553). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร ในจังหวัดกระบี่*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ธรรมรัตน์ อรุณสินประเสริฐ. (2554). การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ กรณีศึกษา สหกรณ์หมู่บ้านสหพร จำกัด จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิทยบริการ*, 22(3), 44-55.
- ธัญวัลย์ กล้ารอด. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองระยอง จำกัด*. (การศึกษาอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธาริกานต์ ธัญชยะกุล. (2556). การจัดการสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 5(1), 163-182.
- เพ็ญศรี อิ่มใจ. (2550). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ในสิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขพะเยา จำกัด*. (การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วัลลภ สุขมี. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจรวมกันชื่อของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดสงขลา*. (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิไล ชติมะ. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด จังหวัดกำแพงเพชร*. (การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิศรุต บำรุงศรี. (2550). *ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพิจิตร จำกัด*. (การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัสวเทพ ศุภเจริญกุล และอุทัย ปริญญาสุทธินันท์. (2557). การจัดการสหกรณ์ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 33(5), 170-179.
- อัสวเทพ ศุภเจริญกุล. (2557). *การถอดบทเรียนการดำเนินการสหกรณ์กองทุนสวนยางในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Mahazril Aini Y, Hafi zah H.A.K and Zuraini Y. (2012). Factors Affecting Cooperatives' Performance In Relation To Strategic Planning and Members' Participation. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 65. 100 – 105.
- William Erwin. (1976). *Participation Management: Concept Theory and Implementation*. Atlanta G.: Georgia State University.